

**PRIMORSKA
GOSPODARSKA
ZBORNICA**

Chamber of Commerce
and Industry of Primorska

Koper, 19. 7. 2023

Spoštovani predsednik vlade dr. Robert Golob

Spoštovana ministrica za infrastrukturo mag. Alenka Bratušek

Spoštovani minister za naravne vire in prostor Uroš Brežan

V tednih, ki so pred nami, bomo v Obalno-kraški regiji pod velikim pritiskom turističnih migracij in občutno povečanega prometa proti morju. Problematiko predobro poznate, prepričan sem, da vam je ni treba dodatno opisovati.

V zadnjih mesecih je bila velike medijske pozornosti deležna predvsem 3. razvojna os in zastoji na ljubljanskem obroču. Opozoriti želimo, da že 13 let v prostor umeščamo odsek Sermin-Dragonja, ki je še **zadnji odsek na 1. razvojni osi** od madžarske do hrvaške meje v Istri.

Ob zadnjem obisku vodstva DARS na Primorski gospodarski zbornici v Kopru (2021) so bili **za leto 2022 napovedani** začetki gradnje 3 pomembnih cestnih odsekov v regiji:

- **vpadnica (in obenem avtocestni izvoz) proti pristanišču ter terminalu naftnih derivatov Sermin,**
- **širitev bertoške vpadnice** s sedanje 2-pasovne v 4-pasovno cesto
- **rekonstrukcija tripasovne Šmarske ceste** in sočasna gradnja ceste »na stebrih« med križiščem Slavček in začetkom Šmarske ceste, ki bo olajšala mestni promet v samem mestu Koper.

Začenjamo drugo polovico leta 2023 in vse kaže, da se letos nobeno od za lani obljubljenih gradbišč ne bo odprlo, prav tako ni jasno, kdaj naj bi se ti odseki, prepotrebni za normalno poslovno življenje regijskega gospodarstva in tudi za vsakdanje opravke, sploh začeli graditi.

Dovolite, da vas spomnimo tudi na **mednarodno zavezo, ki jo je država Slovenija prevzela ob osamosvojitvi**, izhajajo pa iz določil Osimskih sporazumov. Gre za vprašanje obalne hitre ceste z oznako HC5, ki jo je vlada RS v letu 2008, tri leta po njenem dokončanju, iz nerazumljivih razlogov vključila v vinjetni sistem, ki velja za vožnjo po avtocestah in hitrih cestah v RS. Vloga te ceste je bila vse od

načrtovanja v letu 1993 naprej izvajati vlogo medmestnega povezovanja od Trsta do Pirana. Lahko bi ji dali tudi ime »osimska cesta«, saj na slovenski strani (nekdanja cona B) dopolnjuje koncept brez cestninske avtoceste od Trsta do Tržiča (Monfalcone – do tam je segala cona A), ki ga Italija izvaja že vrsto let. Argumenti, da bi z izvzetjem »rušili« vinjetni sistem in s tem privilegirali uporabnike te ceste, spričo mednarodnih pogodb, ki jih je Slovenija ratificirala, ne vzdržijo. Zato je skrajni čas, da takratno premalo premišljeno odločitev popravite.

Argumenti Ministrstva za infrastrukturo, ki nasprotujejo izvzetju obalne hitre ceste iz vinjetnega sistema, so:

- **ogrožanje finančne stabilnosti Darsa**, ker naj bi zabeležili izpad prodaje vinjet. Naš protiangument je, da doslej še ni bilo objavljeno, kolikšen naj bi bil finančni izpad DARS-a, ali povedano drugače, še nikoli ni bilo dokumentirano, koliko vinjet DARS proda zgolj za ta odsek. Vsekakor je znan podatek, da DARS letno proda za več kot 200 mio € vinjet in morebiten izpad prodaje zaradi prekatégorizacije ceste Škofije – Bertoki zagotovo ne more v tolikšni meri vplivati na poslovanje DARS-a in ogroziti njegove finančne stabilnosti. Nenazadnje se je smotrno vprašati, če je državi bolj pomembno zaslužiti nekaj evrov več, kot zagotoviti varnost in zdravje ljudi na območju, ki je pod izjemnimi pritiski tranzitnih cestno-prometnih tokov.

- **neenakopravno obravnavanje vseh uporabnikov avtocest** na različnih območjih v Sloveniji. Skrivanje pred tem, da če enim omogočijo bodo tudi drugi želeli enako, nima prave osnove. **Obseg prometa v Istri zaradi gospodarske strukture regije in turističnih tokov proti Hrvaški je unikum** v državi. Kljub večletnim glasnim pozivom k rešitvi, bomo tako stanje imeli še najmanj 5-7 let. Vsaj toliko časa v naši regiji ne bo novih, sodobnejših cestnih povezav. **Iz tega razloga predlagamo, da vlada RS prekatégorizacijo ceste izvede poskusno, do takrat, ko bodo nove avtoceste dokončane.** Takrat bo analiza morebitnega finančnega primanjkljaja DARS-a zaradi manj prodanih vinjet veliko bolj realna in takrat se lahko modro odločimo kako naprej.

Zadnjih 10 let se zaradi izogibanja plačilu vinjete promet (predvsem tranzitni) preusmerja na regionalno cesto, ki teče skozi naselja. S tem je normalno življenje precej oteženo, dolge kolone, ki se predvsem ob koncih tedna in skozi celotno turistično sezono v regiji od aprila do konca septembra vijejo skozi ta naselja, pa otežkočajo tudi običajne poslovne tokove. V tem kontekstu se regijsko gospodarstvo pridružuje pozivom župana MO Koper in Skupščine civilnih iniciativ, da »obalno« hitro cesto izvzamete iz vinjetnega sistema in s tem omogočite normalno poslovno in siceršnje življenje v krajih med MP Škofije in Koperom.

V Luki Koper že nekaj let opažajo trend preusmerjanja tovora iz železnice na ceste. Razlog tiči v slabši prepustnosti slovenskega železniškega omrežja, ki zato vedno težje konkurira hitrejšemu kamionskemu prevozu. Pričakujemo lahko, da se bo stanje na železniškem omrežju izboljšalo v naslednjih letih, ko bo zaključenih več projektov modernizacije in nova proga Divača – Koper. V kolikor želimo v polni meri izkoristiti te kapacitete in obrniti trend v korist prevoza po železnici, bo potrebno aktivno pristopiti tudi k **nadgradnji in razširitvi kopske tovarne postaje**, ki že danes obratuje na robu zmogljivosti ter zagotoviti načrtovano **dvotirnost proge Divača- Koper**.

Naša pričakovanja združujemo v naslednje:

- čimprejšnji začetek izgradnje vpadnice v pristanišče iz primorske avtoceste na razcepu Sermin
- čimprejšnjo razširitev bertoške vpadnice iz AC izhoda Bertoki proti Kopru v 4-pasovnico
- takojšnjo rekonstrukcijo Šmarske ceste in izgradnjo »ceste na stebrih« od Slavčka do začetka Šmarske ceste v Kopru

- **zaključek 13-let trajajočega umeščanja AC odseka Sermin – Dragonja v prostor in zavezujoč termin začetka izgradnje še zadnjega odseka 1. razvojne osi**

V Upravnem odboru Primorske gospodarske zbornice pričakujemo jasne ukrepe pristojnih ministrov in odgovore na zastavljena pričakovanja.

Lepo vas pozdravljam.

Predsednik UO PGZ

Borut Fakin l.r.